

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐZETESI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKRE: EGY ÓRA 8 K., NEGYEDÉVRE 15 K., FÉLÉVRE 30 K., EGÉSZ ÉVRE 60 K. EGYES SZÁM 20 FILLÉR, VASÁRNAP 30 FILLÉR.

POLITIKAI KAPILAR.

FELKÉPŐ SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNY
KIADÓTULAJDONOSOK: BOFFRANKI ÉS KRONVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHVATAL: FIAC-UTCA 2.

A mumus

Debrecen, január 16.

Budapesten két nap óta ismét ellenforradalmi készüldésről beszélnek. Az ellenforradalmi szenzáció azonban egyszerű rendőri esetté, csalási és sikkasztási bűntüggé zsugorodott össze, amelynek szereplői nem ellenforradalmárok, hanem veszedelmes szélhámosok.

Az ellenforradalom idézésével egy kissé óvatosabban lehetne bánni. A forradalom kitörése óta eltelt harmadfél hónapnak csaknem mindegyik napjára jutott egy-egy ellenforradalomnak elkeresztelt, de minden ellenforradalmi tendenciától távol álló „eset”, kezdve a Kövess tábornagy nyolcvanezer főnyi hadseregétől egészen a mai Szilasy-féle rongy tizenkétezer koronás pump-műveletig. Kétségtelen, hogy résen kell lenni, figyelni kell mindenfelé, nehogy bármiféle gonosz akció támadjon a fiatal magyar demokráciára, amelynek alkotásait és akarásait óvni kell minden merénylettől. De éppen ilyen féltő gondi kellene ügyelni arra is, hogy a még gyenge demokráciától távol tartsunk minden fölösleges izgalmat, amely fejlődőben levő szervezetének árthat. Ne izgassuk tehát unostalan az ellenforradalom rémével a nyugalom után áhítozó országot.

A mai helyzetben a polgárság és a munkásság rá van utalva az együttműködésre. A belső széthúzás olyan szakadékokat mutat elenségeinknek, amelyet láttatunk nem lenne szabad. Egységes erőnk eshetik csak latba ellenségeink előtt. Belső egyenlenségünk kész ürügy arra, hogy ellenségeink rámutassanak: hiszen ti magatok sem akartok egységes Magyarországot.

A forradalom ezzel a jelszóval jött: mentesük meg, ami megmenthető. Hát legyünk rajta, hogy a forradalom jelszava valósággá váljék. Mert még nem veszett el minden. Ebből az országból még mindig lehet Magyarország. Ha elenségeink szédarabolásra ítélték is bennünket, ha le is hasítanak országunkból egy-egy részt, a megmaradt Magyarországának még mindig lesz annyi ereje, hogy várja a sors fordulását, hogy reméljen a jövőben, mely az elszakított részeket ismét egybeforrasztja.

A reményt mentesük meg legalább, ennek a jobb jövőnek a reményét és ne töltsük az időt örökös gyanúsítással és ne lásunk a pumpoló szélhámosokban ellenforradalmi mumsokat.

Liebknechtet és Luxemburg Rózát agyonlőtték

A Spartacus-csoport vezéreinek tragédiája

A berlini polgárháborúnak, amelyben néhány nap előtt az Ebert-Scheidemann kormány diadalt aratott a Spartacusok fölött, megdöbbentő epilógussal zárult. Liebknecht Károly, a Spartacus-csoport vezére, a polgárőrség fogságába került, majd kevéssel ezután gyilkosságnak esett áldozatul, éppen akkor, amikor a hatalom urainak megtorló intézkedése elől ki akarta vonni magát. Mint a politikai harcokban, úgy a fogságban, majd a halálban is osztályostársa lett Luxemburg Róza, a forradalmi asszony, akinek lángoló agitációját szintén örökre elnémította egy revolvergolyó.

A német bolsevik csoport vezéreinek tragédiájáról szóló távirataink itt következnek:

A letartóztatás

Berlin, január 16. Tegnap este letartóztatták Liebknecht Károlyt és Luxemburg Rózát. Minketőlük az Eden-szállóba vittek, ahonnan kihallgatásuk után erős fedezettel a vizsgálati fogházba szállították őket.

A népőrség és a testőrlovashadosztály már napok óta nyomában volt Liebknechtnek és tegnap este sikerült őt megtalálni a Manheimer-Strasse egyik házában. Mivel a letartóztatására megjelent katonák nem voltak egészen bizonyosak benne, hogy Liebknechttel állnak-e szembe, az Eden-szállóba a hadosztály törzskarának szállásán Liebknecht kezdetben idegen néven mutatkozott be. Amidőn megmotozták a nála talált levelek és a fehérenműibe himzett betűk alapján megállapították, hogy valóban Liebknecht, azt mondta, hogy nem akart a szállóban feltűnést kelteni, végül megvallotta, hogy valóban ő a Spartacusok vezetője. Erős fedezettel szállítsák. Liebknecht széles gesztusokkal foglalt helyet az autóban s ezzel annyira felingerelte az autót körülálló tömeget, hogy közvetlenül az autó elindulása előtt valaki rávetette magát és hatalmas csapást mért a fejére.

Liebknecht utolsó cikke

Berlin, január 16. A „Rothe Fahne” ma vezéreiket közölte Liebknechttől, akit idő-

közben letartóztattak. A cikkben Liebknecht ezeket írta:

— Csak szép lassan! Mi nem szoktunk meg! Mi nem szenvedtünk vereséget és ha vasba vernek is, itt vagyunk és itt maradunk. A győzelem a mienk lesz.

A gyilkosság

Berlin, január 16. (Magyar Táviratiroda.) Határozottsággal fellépő híresztelések szerint Liebknecht Károlyt, akit az éjszaka letartóztattak, szökési kísérlete alkalmával agyonlőtték. Luxemburg Rózát az Eden-szállóból való elszállításakor a feldühödött tömeg kőrancigálta a kocsiból és megölte. Hivatalosan még nem erősítették meg ezeket a híreket.

Bécs, január 16. A „Neues Wiener Tagblatt” estilapjának jelentik Berlinből:

Liebknechtet letartóztatása után nyomában kihallgatták. Mikor a kihallgatás befejeztével el akarták szállítani, az épület előtt összeverődött tömegből egy ember lépett elő és öklével erősen fejbevágtá Liebknechtet. A szociálista agitátor a fején súlyosan megsérült. Ezután autómobilra tették és mellette fegyveres örök foglaltak helyet. Liebknecht később szökést kísérelt meg és kiugrott az autóból. Az egyik fegyveres ör utána lőtt; a golyó a vállán találta Liebknechtet és megölte.

Luxemburg Rózát tegnap este hasonló sors érte. Amikor a fogházba szállították, egy eddig ismeretlen tettes az autómobilra ugrott, amelyben Luxemburg Róza ült és közvetlen közlő agyonlőtte a forradalmár nőt. — Az autómobil körül nagy tömeg gyűlt össze, amelynek tagjai kirabolták Luxemburg Róza holttestét. A tettesek elmenekültek.

Berlin, január 16. A Wollf-ügynökség közzétesz egy leírást Liebknecht utolsó perceiről. Ez a leírás szintén a gárdalövész hadosztályból származik és ezeket mondja:

Amikor a szolgálati gépkocsi, amelyen Liebknechtet a Moabitba akarták vinni, hirtelen felmondta a szolgálatot és a kocsivezető kijelentette, hogy a gép helyreállításá időt vesz igénybe. — a kísérő legénység vezetője megérdezte Liebknechtet, vajon elég erős-

MANIA

1918. — Budapest — Vasárnap
Január 17 — 18 — 19.

Sakálók

Francia kalandor dráma
5 felvonásban

Egy feminista szerelme

vígjáték 1 felvonásban.
Szövegét írta
SZŐKE SZAKÁLL

APOLLO

Január 17 — 18 — 19.

Atánkoszó

LENGYEL MEMYHÉRT
színműve
ötme négy felvonásban
Főszereplők:
Laczkóiné Konstantin,
Fényesy Emu,
Kertész De. sz.

Előzetesok: 5 és 7 órákor.

nek éri-e magát arra, hogy a Charlottenburger-strassét gyalogosan elérje. A parancsnokot az a szándék vezette, hogy berautót vesz igénybe, ha nem tudják gyorsan megigazítani a szolgálati kocsit. Amikor a kísérő legénység a kocsitól mintegy 50 méternyire eltávolodott, Liebkecht kísért és gyorsan menekült. Kísérőinek egyike fel akarta tartóztatni, azonban Liebkecht késszurással megsebesítette ezt az embert a jobb kezén. Mint-hogy Liebkecht többszöri felszólításra sem állott meg, a kísérő legénységből többen utána löttek. Néhány pillanattal később Liebkecht összeesett és úgy látszik, azonnal meghalt.

Ugyanez a leírás Luxemburg Róza meggyilkolására vonatkozólag annak a nézetnek ad kifejezést, hogy azok az emberek, akik az autót megállítták kiáltással megállították, az Eden-szálló előtt összegyűlt tömegből valók voltak. Mivel a kocsit lassan tudott megindulni, a tetteseknek nyilvánvalóan lehetséges volt az auto elé sietni és elzárni az útját.

Luxemburg Róza holttestét nem találják

Berlin, január 16. Arra a hírre, hogy Luxemburg Róza holttestét a Landwehr-esaternába, vagy a Neue-See-be dobták, a nap folyamán úgy a Neue-See, mint a csatorna határos részeit átkutatták, de a holttestre nem akadtak rá.

A vizsgálat

Berlin, január 16. Az ellen a két tiszt ellen, akik Liebkecht és Luxemburg Róza elszállításával voltak megbízva, megindították a hadbíróági vizsgálatot és Luxemburg Róza kísérőinek vezetőjét vizsgálati fogságba helyezték.

Ujabb részletek Liebkecht letartóztatásáról

Berlin, január 16. Liebkecht és Luxemburg Róza letartóztatásáról az Acht-Uhr Abendblatt még a következő részleteket jelent:

Mihelyt beérkezett a jelentés arról, hogy Liebkecht és Luxemburg Róza a Markussohn-család lakásában tartózkodnak, polgárőrök mentek oda és behatoltak a lakásba a nélkül, hogy ebben valaki megakadályozta volna őket. Mialatt a lakásban végbement a letartóztatás, haza érkezett a fiatal Markussohn, aki a „Rothe Fahne” szerkesztője. A fiatal ember, amikor megpillantotta a ház előtt felállított őrséget, el akart menekülni, de elfogták.

Liebkecht és Luxemburg Róza eltávolítása után alapos házkutatást tartottak a lakásban. Számos iratot találtak, amelyeket Radek írt alá, így jelentéseket szovjet-ülésekről és hasonló iratokat. Ezenkívül nagyobb pénzösszeget foglaltak le. Az udvaron egy nagy butorszállító kocsit állott, amelyben motorok, kerékpárok, löszerek és gépfegyverek voltak. Délután újabb alapos házkutatást tartottak.

A tetemzőt, melybe Liebkecht holttestét beszállították, a délután folyamán nagy számmal keresték fel szakadatlanul Liebkecht hívei, a holttestet azonban senkisémmel nem találhatták. Először mint ismeretlen szállították be Liebkechtet és a szokásos módon közszemlére tették ki, de később, mivel a személyazonosságát kétségbevonhatatlanul megállapították, ismét eltávolították a holttestet.

Kautsky minisztert is elfogták

Berlin, január 16. Tegnap késő éjjel sikerült kézrekeríteni lakásukon Liebkecht Károlyt és Luxemburg Rózát. Azután Kautsky Károly népbiztost is letartóztatták, még pedig olyan gyemu alatt, hogy Luxemburg Rózával összekötetésben volt. Rövid kihallgatás után azonban szabadon bocsátották.

A berlini kancellári palota és a Kaiserhoi-fogadó között éjszaka lövöldözés támadt. Kézigránátok robbantak, gépfegyverek is kattogtak, de reggelig nem lehetett megtudni, hogy mi történt. Ma reggel Berlin utcáin egy hirdetőmeny jelent meg ezzel a szöveggel: „A testőrlovaszászóalj bevonult Berlinbe. — Igéri nektek, polgárok és munkások, hogy addig nem hagyja el Berlint, amíg a rend nincs helyreállítva.”

Berlin, január 16. Tegnap a berlini munkás- és katonatanács végrehajtó bizottsága ülést tartott, hogy megvizsgálja azokat a vádakokat, melyeket a Berlinbe rendelt csapatok ellen felhoztak s amelyek szerint ezek a csapatok veszélyeztetik a forradalom vívmányait. Wolkenburr, a végrehajtó tanács tagja, magáévá tette a vádakokat és azt hangoztatta, hogy a Berlinbe jött katonaság bármely pillanatban megdöntheti a népkormány hatalmát és azok veszedelmesebbek, mint a Spartacusok. Reinhard ezredes a legszemérmetlenebb módon toboroz fizeteket és diákokat, akikkel azután magához ragadhatta a hatalmat. A gyűlés elhatározta, hogy küldöttséget meneszt Noske városparancsnokhoz és felszólítja, hogy mint az egész fegyveres erő parancsnoka, jelenjék meg a munkás- és katonatanácsok legközelebbi ülésén és igazolja magát.

Liebkecht pályája

Liebkecht Károly 1871. augusztus 13-án született: atyja Liebkecht Károly képviselő és agitátor volt. Liebkecht Károly már egészen fiatal korában kiváló szerephez jutott a német szociáldemokrata pártban. 1908-ban a porosz képviselőháznak, 1912-ben a birodalmi gyűlésnek tagjává választották. 1907-ben felség sértés miatt másfél évi várfogságra ítélték. Fanatikus antimilitarista volt. 1914-ben, a birodalmi gyűlés augusztusi ülésén ő volt az egyetlen képviselő, aki a hadihitel ellen szavazott és ezért saját pártja is rosszalásban részesítette. Később besorozták katonának, de az egyenruha sem feszélyezte az agitációban; a berlini katonákat arra izgatta, hogy ne harcoljanak. A vakmerő antimilitaristát ezért a berlini törvényszék várfogságra ítélte és fogságából csak két héttel a forradalom kitörése előtt szabadult ki. Liebkecht ekkor a Spartacusok élére állott és ő volt a lelke a múlt héten lefolyt harcoknak. Liebkecht egyizben Budapesten is megfordult; 1912. november 17-én a budapesti szocialistáknak a balkáni háború alatt tartott nagygyűlésén hatalmas beszédet mondott a háború ellen.

— A székelyek tiltakozó nagygyűlést tartanak. A debreceni Székely Társaság választmánya ma délután 5 órakor az egyetlen filozófiai dékáni hivatalában dr. R. Kiss István egyetemi tanár elnökletével értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy vasárnap, december 19-én, délután 3 órakor a vármegyeháza nagytermében tiltakozó népgyűlést tart Erdélynek Magyarországtól való elszakítása ellen. A választmány mai üléséből bizottságot küldött ki egy memorandum megszerkesztésére, amely magában foglalja mind azokat az indokokat, amelyek Erdély elszakítása ellen szólnak.

A debreceni szénhiány okai

oo

A nagyszebeni román parancsnokság nem engedi meg a debreceni üzletvezetőség részér a szénszállítást.

A zsilvölgyi bányavidékről az utóbbi napokban ellenőrizhetetlen hírek láttak napvilágot a magyar sajtóban. Mióta román katonaság tartja megszállva a bányavidéket, sok kalandos hír került forgalomba. Egy hírlapíró elutazott Petrozsénybe és hiteles adatokat szerzett az ottani viszonyokról, mert Petrozsényben dől el ugyszólván az a kérdés, hogy nem benn-e meg Magyarország jelentékeny részének egész gazdasági élete. A petrozsényi állapotokról és a széntermelés mai helyzetéről a tudósító a következő hiteles adatokat közli:

Mikor a forradalom kitört, a bányászok két csoportban dolgoztak 12 óras felváltással, úgy hogy egész nap folyt a termelés, kivéve azt a két órát, melyet a bányába való menéshez és jövéshez leszámitottak a 12 óras munkaidőből. Amint a forradalom kitört, a bányászok legelső kívánsága az volt, hogy csak napi 8 órát dolgozzanak, vagyis az eddigi két csoport helyett három csoportra kelet beosztani a munkásokat. A megfelelő munkaszemélyzet, valamint a felügyelő személyzet hiánya miatt azonban a három csoport egyikében egyáltalán nem dolgoznak, 24 óra alatt tehát csak 16 óráig folyik a termelés, este 10-től reggel 6-ig szünetel a munka és ez a körülmény egymagában a termelt mennyiséget már harmadrészére csökkentette. A forradalom kitörése után a bányászok másik követelése az volt, hogy az ottlévő katonaságot, amely idáig felügyelő szerepet látott el, távolítsák el. A katonák tényleg el is mentek, aminek következménye az lett, hogy a bányászok között nem volt meg a kellő fegyelem, a bányászok 8 óra helyett valójában csak 7 órát dolgoztak. A szén termelés redukálásnak többek között ez a másik oka. Van még azonban harmadik oka is. 150 százalékos béremelést vívtak ki maguknak a bányászok a forradalom óta, keresettik a régi 10—15 koronáról felemelkedett 30—50 koronára. Sok pénzük volt és mivel most 15—20 nap alatt éppen annyit megkerestek mint azelőtt a 25 munkanapos hónapban, javarészt csak 10—20 napot dolgoztak.

Amíg a bányákban szigorú felügyelet volt kénytelenek voltak jó szén termelni. A palát és a követ ki kellett venniük a szénből, most azonban, hogy nincs meg a kellő ellenőrzés, benn hagyják ezeket az anyagokat is, miáltal a szén rosszabbá válik és így a fogyasztás céljaira több kell belőle.

A zsilvölgyi szénmányaiból azelőtt tudvalevőleg az egész országba szállítottak szén. A megszálló hadsereg most megtiltotta a szénszállításokat és a megszállott területeken kívül csak a Piski—Arad—Békéscsaba—Nagyvárad vonalra engedélyezett szállításokat. A debreceni és a budapesti üzletvezetőség számára semmit sem engedélyezett. A munkástanácsok küldöttsége erre Nagyszebenbe ment a román kormányhoz és ott azt kérték, hogy engedjék meg a Magyarországra történő szállításokat is. A román kormány ezt a kérést nem teljesítette.

A román gárdisták az utóbbi hetekben tanítókkal és papokkal, valamint Romániából jött munkavezetőkkel óriási propagandát fentennek ki az egész Zsilvölgyben és az agitációnak az a célja, hogy a román nyelvű bányászok szakadjanak el a szociáldemokrata párttól. A bányászoknak több mint a fele román és így beláthatatlan következményekkel járna, ha ez a propaganda sikerülne és őket tudna venni a 17.000 zsilvölgyi bányamunkás közé.

A zsilvölgyi szénbányák átlagos napi termelése háromszáz vagon, vagyis háromezer tonna. Ebből ezer tonna ottmarad, részben a koksztermelésre, részben a bányaiüzemek fenntartására, a villamos üzemek céljaira. Naponta elszállításra kerül körülbelül 12500 tonna, azaz 25000 másza. Ebből körülbelül ezeröttszáz tonna a megszállott területek vasúti céljaira szolgál körülbelül ötszáz tonna ebből a mennyiségből meggy Romániába, ötszáz tonna a megszállott

nát az aradi, békéscsabai és nagyváradai szükséglet fedezésére irányítanak. Ezt a mennyiséget *mindennap pontosan elindítják*, gyakran megesik azonban az, hogy *Piskin visszatartják a szénvonatokat* és két-három napi szénmennyiség is felhalmozódik ilyen módon, de végül mégis csak eljut rendeltetési helyére s így nincs ok aggodalomra.

A munkások jelenlegi létszáma akkora mint békeidőben volt. A 17000 bányász közül csak 12000 bányamunkás, a többi ötezer erdei, faművelő, vagy téglamészégető munkás. A tízenkétezer bányamunkás közül körülbelül 6500—7000 a románok száma. Békében naponta az átlagos termelés 600 vagon volt, míg most csak 200—250 vagon. Ha ezek a körülmények nem volnának, lehetne most is 400vaggont termelni. Hogy a ai viszonyok között mégis elérhető legyen a régi termelés, ehhez a munkások létszámát kellene szaporítani, ami azonban most lehetetlenség. A háború alatt a bányákban szenvedett károkat javarészt már helyreállították, úgy hogy emiatt nem kellene a termelésnek kisebbnek lenni. Az sem igaz, mintha a román katonák ágyúkkal lönnék a bányákba és ezzel károkat okoznának, amint azt néhány fővárosi lap megírta. Csúpnán a nép megfélemlítése végett lönnék az ágyúkkal esténként a hegyekbe.

Petrozsényben most nagy az izgalom, mindenki kíváncsian várja a bekövetkezendő eseményeket. A munkások jó kereseti viszonyaik mellett igen kényelmesen meg tudnak élni, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy az élelmiszereket eddig nagyon olcsón kapták a bányaiaktól és a *zsir például 3 kor. 50 fillérbe került, a szalonna 3 kor. 90 fillérbe*. Minthogy a pénz most nem igen költethetik semmilyen komolyabb dologra, keresetüknek nagy részét igen könnyen költik el. *Napirenden van a pezsgőzés a bányamunkások között* és nem felel meg a valóságnak az a hír, hogy a Zsi-völgyben nem szabad szeszes italt árusítani. Nagy tömegben érkezik az alkohol a bányavidékre és a vendéglősök, korcsmárosok jó üzleteket csinálnak. A petrozsényi vasúti étteremben mindennapos látványosság, hogy *11—12 éves palaszedő fiúk, akik 20—25 koronát keresnek naponta, nagyszerű ebédet esznek és pezsgőt isznak hozzá*.

Debrecennek új kórház kell

Tüdős Kálmán dr. előterjesztése

A városi tanács mai ülésén foglalkozott a debreceni kórház restaurálásának, illetve új kórház építésének kérdésével.

A kórház ugyanis mai állapotában nem tartható fenn s az a szükségletet kielégíteni nem is tudja. Egyrészt mert főzöhelye nincs elég, másrészt mert felszerelés tekintetében hiányos. Ismételtén rámutattak arra hivatalos helyről is, hogy a kórházban olyan állapotok voltak, hogy *két ágyon három beteg is el kellett helyezni egyszerre* és hogy modern orvosi eszközökkel a kórház nem rendelkezik. Azért az új kórház építésének gondolata már régen fölmerült, azonban egyrészt az a körülmény, hogy *a város állandóan százezreket fizetett rá a kórházra*, másrészt, hogy a kórházakat legnagyobb részt nem debreceni hanem hajdúmegyei és szomszédos betegek vették igénybe s a költségeket mégis Debrecen városa viselte, végre pedig a közigazgatás szokásos lassúsága minden, bármilyen fontosságnak dologban hátráltatták az új kórház építésének végrehajtását. Pedig két körülmény szolt még a felépítés mellett. Egyike, hogy a belügyminiszter *az államsegélyt és támogatást a kórház építéséhez megígérte*, a másik, hogy — miután az új kórház más helyen épült volna föl — a Simonyi-aton a városnak egy rendkívül értékes nagy terhe szabadult volna fel.

A kérdést most Tüdős Kálmán dr. főorvos vetette ismét föl, aki alaposan megokolt beadványban fordult a tanácshoz. Rámutatott a beadványban arra, hogy a kórház mai állapotában *nem felel meg egy 100,000 lakosú nagy város közegészségügyi viszonyainak* a

magya 00—350 ágyes férőhelyével. Az egyetemi klinikák egymagukban nem vehetik föl az összes betegeket, amit statisztikai adatokkal is bizonyít. Miután tehát a kórházra szükség van, azt rendbe kell hozni. Az olcsóbb megoldást választva, restaurálását javasolta. Így javasolta a jelenlegi pavillonok kibővítését új építkezésekkel, ezek közt egy új pavillonnal, járványosztállyal, bújakóros kórhellyel, tuberkulotikus osztállyal. A mostani épületeket egymásután alaposan át kell alakítani, megtsziti-

Szélhámosságok ellenforradalmi összeesküvése

Meg akarták ölni Pogány József kormánybiztost

A Népszava mai száma *ellenforradalmi összeesküvéseiről* leleplezést közölt, amely szerint a Károlyi párt jobb szárnya, továbbá a hadügyminiszterium és a Magyar Országos Véderő Egyesület vezetősége arra szövetkezett, hogy *a rokkantakat szervezetbe tömörítse* és ezáltal *egy polgári hadsereget szervezzen*, amely a szociáldemokraták és a bolsevikiek ellen lépne föl.

A közemény szerint egy Erdélyi László nevű rokkant önkéntes hadapródjelölt őrmester érintkezést keresett a Károlyi-párt vezetőségével, amely 4000 koronát utalványozott ki Erdélyinek a megjelölt célra, elszámolás kötelezettsége mellett. Erdélyi megismerkedett Szilasy József és Szilasy Cézár volt katonatisztekkel és a Magyar Országos Véderő Egyesület tagjainál történt érintkezés után elhatározták, hogy a megalkotandó *országos rokkant egyesület* keretén belül megszervezik a *polgári pártok országos karhatalmát a szélső szociáldemokrácia és a kommunizmus teljes elfojtására*. Erdélyi az egész akcióból *csak pénzt akart kicsikarni* s megkezdte Szilassiekkel a toborzást. Erdélyi jelentkezett Lovászy Márton volt kultuszminiszternél is, aki Hausner Károlyhoz a Károlyi-párt háznagyához utasította őt, ahol *8000 koronát kapott*. Amikor Lovászy Mártonnál jelentkezett Erdélyi László és a két Szilasy, Lovászy a következőket mondta:

— *Nagyon örülök.*

A Népszava ezt a kijelentést úgy magyarázza, hogy Lovászy azt mondta, nagyon örül az ellenforradalomnak.

A rendőrség a megindított nyomozás során — a cikk szerint — Erdélyiék jegyzőkönyveiben *17000 nevet talált*, amelyeknek viselőit Erdélyiék toborozták. Erdélyi László és a két Szilasy Vyx alezredeshez is beadvánnyal fordult s arra kérte, hogy *támogassa őket francia katonai erővel a szociálista katonaság eltávolításában*. A rendőri nyomozás folyamán az is kiderült, hogy a mozgalom Pogány József dr., a Katona Tanács kormánybiztosának személye ellen is irányul. Egy Szilágyi nevű állítólagos hadapródjelölt ugyan is, aki különben rovvott multu egyén, 10,000 koronáért és egy Fiuméba szóló utlevél kikötése mellett, hajlandó volt vállalkozni arra, hogy *Pogány Józsefet elteszi láb alól*. Mindezeket a rendőrség Erdélyi vallomásából állapította meg. Erdélyi még azt is elmondta, hogy *Friedrich István államtitkárul is volt*, akinek szintén tudomása volt e törekvésekről.

A szélhámosságok Friedrich államtitkáránál

A Népszavának e leleplező cikkére vonatkozóan Friedrich István államtitkár a következőket jelentette ki:

— Erdélyi László nevű rokkant volt ná-

tani a férgektől és a légfűtő készülékeket el kell távolítani.

A városi tanács tudomásul vette a jelentést és miután a városi közigazgatási bizottság felterjesztésére a belügyminiszter a debreceni kórház restaurálására, vagy új kórház építése esetére támogatást helyezett kilátásba, a főorvos előterjesztését kiadta az egészségügyi és kórházi bizottságnak, hogy tegyen e tárgyban javaslatot és pedig *a mostani kórház kitélepitése és új kórház építése tárgyában is*.

lam és pedig először a hadügyminiszteriumban, ahol 100 korona segélyt kért tőlem. Én azt az összeget ki is adtam neki. A pénz átvétele után a katonatanácsról beszélt és felháborodva mondta, hogy az egész katonatanács a kommunisták szolgálatában áll. Mivel nekem kezdetől fogva gyanús volt ez az ember, nyomban *behívtam két tükáromat tanurak* és csakis ezek jelenlétében beszéltem vele tovább. *Amikor azt mondta, hogy Pogány Józsefet egyszerűen el kellene tenni láb alól, rögtön rendre utasítottam s távozásra szólítottam től*. Egy nappal később a Károlyi-pártban találkoztam vele, ahova egy rokkant küldöttséget vezetett és *30,000 korona támogatást kért*. Itt kiutaltam neki 4000 koronát. Néhány nap múlva két ember kíséretében újból följött és *plakátokra kért pénzt*, de miután olyanféle nyilatkozatot tett, hogy *ő elkéséredésében képes volna gyilkolni is*, kijelentettem, hogy nem állok vele szóba s legjobb lesz, ha nem teszi be ide a lábát. Amikor a legközelebbi napok egyikén eljött, tükárom nem fogadta s kiutasította.

Támadás a pártkassza ellen

Az esetről különben egyik fővárosi estilap ezeket írja:

Az államrendőrségen a vizsgálatot vezető rendőrtisztviselő a nyilvánosság számára egyelőre a nap folyamán bizonyos okokból csak *hamályba burkolt információkat adott ki*. A lényegét egyetlen rendőri nyilatkozat sem merete érinteni, de az kétségen felül áll, hogy szerdán éjszaka, amikor Erdélyi Gézá és a két Szilasyt letartóztatták, a rendőrség detektívjei nem ellenforradalmárokat fogdosztak össze és állítottak elő, hanem az elvégzett rendőri munkával a mai budapesti viszonyokat erősen jellemző *szélhámosságról sikerült lerántani a leplet*. A furcsa helyzetbe került Magyar Országos Véderő Egyesületnek semmi köze ahoz a szélhámossághoz, amelyet három volt katona, két tiszt és egy önkéntes követtek el és aivel a Károlyi-párt néhány tagját is érthetően kellemetlen szituációk közé juttatták.

Az ellenforradalmárokat hajszoló rendőri razzia eredménye az, hogy Szilasy József és Szilasy Cézár volt tisztekről és Erdélyi László volt önkéntesről kiderült, hogy a Károlyi-pártban Lovászy Márton volt kultuszminisztert *a polgári szövetség karhatalma megszervezésének meséjével hálóba kerítették* és a párt kasszájából Augner pénztárostól karhatalmi célokra *12000 koronát csalták ki*. A szélhámosság bandának Erdélyi László volt az esze és ő teremtetett összeköttetést a hadügyminiszteriummal is és ő eszközölte ki, hogy Lovászy Márton agánlakásán is megfordulhattak. A szélhámosságokat mint ama terv megvalósításának szolgálatában lévő embereket állították be, hogy a budapesti helyőrség ellen volt kato-

nákból szervezzék eg a polgári szövetség karhatalmát, amely egyaránt hatalmi ereje volna a forradalmi kormány polgári minisztereinek és a Károlyi-pátrnak.

A nyomozás során a rendőrség megállapította, hogy a szélhámosok, miután 12000 koronát két részletben kicsaltak, a karhatalom szervezésével is megpróbálkoztak. A viszonyokat jellemzi, hogy a két Szilasy és Erdélyi aránylag kevés munkával és alig két nap alatt 17000 polgárt tudtak összehozni. A szervezés alá vett polgárok névsora a rendőrség kezében van. Ugyisint a rendőrség kezében van annak az emlékiratnak a másolata is, a melyet a szélhámosok munkáiról ismeretlen uton Vyx alezredesnek nyújtottak át.

Csalás, sikkasztás, gyilkosság

Ma délelőtt 9 órától délután 2 óráig a rendőrség Szilasy Cézárt hallgatta ki, a délutáni órákban pedig Szilasy Gézát. Erdélyi László kihallgatására csak holnap kerül sor.

Mind a hárman csalással, sikkasztással és gyilkosságra való szövetkezéssel vannak vádolva. Ez utóbbi vád lényege az, hogy Szilasyék és Erdélyi újabb pénzszerzés céljából arra is följárlották szolgálataikat, hogy Pogány József kormánybiztost egy Szilasyi nevű rovvott multu katonával 10,000 koronáért hajlandók megöletni.

A rendőrség ítélkölja, de kétségtelenül megállapítható, hogy a szélhámos szövetkezetet maga Erdélyi árulta el. Erdélyi Pogány kormánybiztost értesítette az ellene készülő merényletről és így maga Pogány kérte a rendőrséget a vizsgálat lefolytatására.

Lovászy Márton nyilatkozata

Lovászy Márton velt vallás- és közoktatásügyi miniszter a következőképp nyilatkozott az ügyről:

— A Népszava mai számában holmi ellenforradalmi összeesküvés tervébe akar engem erővel belekeverni. Közlésének reám vonatkozó részéből mindössze annyi igaz, hogy Szilasyék felkerestek lakásomon és az is igaz, hogy én azokkal a szavakkal fogadtam őket, melyekkel minden látogatómat szoktam fogadni: Nagyon örülök. Beszélgetésünk pár percig tartott. Ők egy rokkant tüntetés tervéről beszéltem, melyet én elleneztem és kijelentettem, hogy semmiféle utcai tüntetéshez vagy hasonló cselekményhez hozzá nem járulhatok. Ez a Szilasyékkel való érintkezésnek egész története. Ebből ellenem ellenforradalmi összeesküvés vádját kovácsolni csak rosszhiszeműséggel lehet.

Tiltakozás a reakció vádja ellen

A szellemi munkások egyesületének beadványa

A debreceni szellemi munkások egyesülete ma a következő beadvánnyal fordult Handler Gyula kormánybiztoshoz:

Kormánybiztos Ur!

A szellemi munkások egyesületéről a helyi lapokban, a munkástanács üléséről szóló referáda keretében az íratott, hogy az egyesület a reakció egyik megnyilvánulása.

Mint hogy az említett referádából az is következtethető, hogy a munkástanács a „reakció” szó alatt a régi rend visszaállítására irányuló törekvést, ellenforradalmi hajlamot, klerikálizmust, királypártiságot és más a magyar népköztársaság és a forradalom vívmányai elleni merényletet ért és miután keservesen kellett tapasztalnom, hogy a kormánybiztos ur is, meg a Nemzeti Tanács egyes tagjai is

hasonló véleményben vannak az egyesületről, mint az egyesületnek a városban ez idő szerint egyedül levő elnöke tisztelettel kérem:

méltóztassék a kezébe letett kormányhatalom alapján egyesület tagjainak mint ilyeneknek a magatartását illetően a legmesszebbmenő vizsgálatot elrendelni, miután a helyesen értelmezett demokrácia tiltakozik az ellen, hogy bárkit — legyen az akár ember, akár jogi személy — alaptalanul meghurcoljanak. Tisztelettel

Olvhary László dr.,
a debreceni sz. m. e. társelnöke.

Az Arany János-társaság nyilatkozata

A nemrégiben megalakult Arany János-társaság a következő nyilatkozatot teszi közzé:

A munkástanács jan. 15-én tartott ülésén az Arany János-társaságról elnöki helyreigazítás nélkül olyan nyilatkozatot tette, hogy az reakciós irányú egyesület. Egyesületünk alapszabályai értelmében a társaság politikával nem foglalkozik, csak a művészet, irodalom és tudomány Arany János szellemében való ápolásával. E célok szolgálata eddig semmi terminológia szerint rekációnak nem minősítettett.

Egyébként kérjük a társaságról való ítélet felfüggesztését, még az a nyilvánosság előtt megnyilatkozik.

Debrecen, 1919. január 16.

Az elnökség.

Munkács, Szolyva és Csap az ukránok kezén

Beregszász, január 15. Ma éjjel 500 fegyveres ukrán katona érkezett vonaton Munkácsra és megszállta a várost, 30 főből álló csapatuk Szolyvát szállotta meg.

Ungban a csehek ma délig Uzsok, délen pedig Nagykapos—Baján—Beregnyo vonalban állanak.

Sátoraljauhely, január 15. Az ukránok ma délelőtt megszállták Csapot. A foglyainkat váró bizottság zavartalanul folytathatja működését.

A hadügyminisztérium sajtóosztálya a következőket jelenti:

A csehek megszállták Göncöt, Hidasnémetit, Tornát, Tornaalját, Murányalját és Rimaszombatot. Jolsva és Rozsnyó az összeköttetéstől el van zárva. — Az Ipolymentén Balassagyarmat, Drégelypalánka—Ipolyvas vasúti állomások vonalában állanak. A Duna mentén a helyzet változatlan.

Az ukránok bevonultak Máramaroszigetre. Megkezdték előnyomulásukat a sityi—munkácsi vasut mentén és megszállták Volóc határmenti községet.

A románok Máramaroszigettől délre Bárd falunál állanak. A Szamos völgyében előnyomuló oszlopuk megszállotta Zsibót. — Bánffylyunyadon át előnyomulóban vannak a Királyhágó felé.

A Mura vidékéről nincs újabb jelenteni való.

A csehek garázdálkodásával Losoncon Négy magyar gimnazistát halálra ítélték

Losonc, január 16. A felvidéket megszálló cseh csapatok parancsnoka, Piccione olasz ezredes tegnap Losoncon járt. Az ezredes ki-fogásolta, hogy a cseh-szlovákok mindenütt eltávolították a magyar felirásokat és nem engedik meg a magyar színek viselését. Az ezredes távozása után a csehek még erőszakosabban léptek föl mindazok ellen, akik magyar kokárdával jártak az utcákon. Egy cseh

hadnagy a piacon megpofozott egy 15 éves diákot, mert magyar kokárdát viselt. A diák visszapofozta a hadnagyot, mire a járőrelők beavatkoztak a verekezésbe és állános dula-kodás támadt. E közben a cseh katonák fővöl-dőzni kezdtek és néhány asszony és fiatalem-ber megsebesült. A magyar ifjak fülekre men-tek a demarkációs vonalon álló magyar esa-patokhoz, hogy segítséget kérjenek. A csehek, mikor ennek hírért vették, kivonultak a város-ból és velük menekült Brazovszky losonci ügy-véd, az új zsupán is, magyar csapatok azon-ban nem avatkoztak be a konfliktusba, mert a demarkációs vonalat nem léphetik át. Mikor a csehek látták, hogy a magyar csapatok késő-estig nem érkeztek Losoncra, újból nekibáto-rodtak és a zsupánnal együtt visszatértek. — Brazovszky kijelentette, hogy kiirtják a lo-sonci magyarokat. Egy ismeretlen összetélteli cseh hírség ma négy magyar gimnazistát ha-lálra ítélt. Hogy az ítéletet végrehajtották-e, azt nem tudják.

A csehek a galliciai határon

Prága, január 16. A cseh-szlovák sajtó-iroda jelenti Zsolnáról, hogy a cseh-szlovák csapatok megszállták Homonnát és Mezőla-borcot. Ha tehát a cseh-szlovák csapatok foly-tatják előnyomulásukat, akkor holnap alkal-masint elérik a galliciai határt.

A kormány követeli Apáthy szabadonbocsátását

Budapesti tudósítónk táviratozza:

Mint a Kel. Ért. nagyszombeni román forrásból jelenti, Apáthy István erdélyi fő-kormánybiztós letartóztatása azért történt, mert beigazolást nyert, hogy ő az értelmi szerzője annak a támadásnak, melyet a ma-gyar csapatok Zigánd állomáson az entente által kirendelt román operációs csapatok el-len elkövettek. Ennél a támadásnál 9 halott és 25 súlyosan sebesült volt a román esapa-tok áldozata. Beigazolást nyert továbbá, hogy Apáthy a román csapatok ellen izgató szá-mos röpiratot küldött a nagyszombeni volt fő-ispáni hivatalnak. Apáthy parancsára szedték fel a visszavonuló magyar csapatok Csuesa és Nagyvárad között a síneket és rongálták meg a pályatestet. A hadtörvényszék kezé-ben Apáthy ellen számos bizonyíték van, melyek alapján a letartóztatás történt.

Ugyancsak a Kel. Ért. jelenti, hogy a bu-dapesti román követséghez beszivárgott ér-tesítés szerint a magyar kormány erőlyes lé-péseket tesz Apáthy fő-kormánybiztos zaba-don bocsátása érdekében. A kormánynak hír szerint az a szándéka, hogy amennyiben Apáthyt pénteken délutánig nem bocsátják szabadon, úgy regresszáliákkal él és a had-ügyminiszter le fogja tartóztatni Mezei Gyula dr. román követségi tanácsost, aki a miniszter távollétében a követség ügyeit ve-zeti.

Köztársasági népgyűlés. A debreceni köztársasági párt vasárnap délelőtt 10 óra-kor népgyűlést tart az Arany Bika-szálló dísz-tertermében. A párt a népgyűlésre meghívta a városi, megyei és állami tisztviselőket, alkal-mazottakat, a magántisztviselőket, a vasutas-ságot, a politikai pártokat, a bírói kart, a tár-sadalmi egyesületeket, köröket. A népgyűlé-sen tárgyalni fogják az elnöki tanács indít-ványát az északamerikai Unióhoz való esat-lakozás ügyében. A köztársasági párt az ör-szágos mozgalom érdekében kiadta Rost-ko w i e z Artur röpiratát, mely már kapható a mai naptól a párt irodájában 2 koronáért (Magos-u. 15.).

Biztosítva van a villamos áram

A gázüzemet csak a legnagyobb nehézségekkel lehet fenntartani

A debreceni világítási vállalatnak, a városi tanácsnak és Handler Gyula kormánybiztosnak állandóan a legnagyobb nehézségeket okozza, miként biztosítsák Debrecen számára a szénét, hogy Debrecen teljesen sötétben ne maradjon, az üzemek meg ne álljanak és a vízvezeték is fenttartható legyen. Az utóbbi időben ez a gondoskodás mind nehezebbé lett és a szénbányák egy részének elvesztése, a közlekedés fennakadása és sok más körülmény annyira lehetetlenné tette a szébehozatali, hogy a gázszolgáltatást be kellett szüntetni.

Örvendtes eseményként kell regisztrálnunk most Debreceni Jenő világítási vállalati igazgatónak a város tanácsának mai ülésén tett ama kijelentését, hogy *tegnap óta a szénhiány ügyében jelentékeny javulás állt be.* Gázszénét ugyan nem kaptak s így a minimumra redukált gáztermelés is csak a legnagyobb nehézségekkel tartható fenn. A villamos áram termeléséhez szükséges szénből a világítási vállalatnak kellő mennyiségű készlete volt, de január első napjaitól kezdve nagy részben a vasúti forgalom megszüntetése miatt, egyáltalán nem jött szén Debrecenbe. Végül azonban a szénkormánybiztos közbenjárására a *szénszállítás biztosítva lett és egyelőre a villamos világítás is biztosítva van.*

Itt említenünk meg, hogy a közeli napokban azonban az a veszély fenyegette a világítási vállalatot, hogy *villamos üzemet is be kell szüntetnie, amely esetben a vízvezeték és a villamos közlekedés is megszűnt volna.* Arról volt ugyanis szó, hogy a *helybéli malmok nem tudtak szénét kapni s így öröklőni,* a lisztkontingens pedig fogyatékán van. Miután pedig a város közönségét annak kitenni, hogy lisztje ne legyen, egy pillanatig sem szabad, már tervbe volt véve, hogy minden rendelkezésre álló és így a világítási vállalat birtokában lévő szénmel is üzemben tartják a malmokat, hogy liszt legyen.

A kormányválság

Kihallgatások Károlynál

Budapesti tudósítónk táviratozza: Károlyi Mihály köztársasági elnökénél ma Pényes László kormánybiztos, Harrer Ferenc követ, a külügyminisztérium politikai ügyosztályának vezetője, Charmant Oszkár bécsi követ és Biró Lajos volt külügyi államtitkár jelentek meg kihallgatáson.

A Károlyi-párt kettészakad

A belpolitikai helyzet jelentős eseménye a Károlyi-párt tagjai között támadt mozgalom, amely a párt kettészakadását idézi elő. A Károlyi-párt kettéválása a szociálista és radikális felfogáshoz hajló elemeknek a pártból való kiválását jelentené. Ez a szárny szorosabb összeköttetést kíván létesíteni a szociáldemokrata párttal és az sincs kizárva, hogy azok közül, akik kilépnek a Károlyi-pártból, néhányan belépnek a szociáldemokrata pártba.

A kabinetválság megoldására irányuló tárgyalásokra sem marad hatás nélkül a Ká-

rolyi-pártban támadt mozgalom, jölehet ma még a koalíciós kabinet alakítása van előtérben. A hadügyminiszteri tárcát a szociáldemokraták kapnák meg, míg a belügyi tárca megmaradna a polgári pártok kezében. — A kettéosztott kultuszintézetből a vallás ügyeit a polgári pártok, a közoktatáséit pedig a szociáldemokrata párt tagjával töltik be. Belép a kabinetbe Szabó István kisközpárti volt képviselő, akit nemrégiben a polgárszövetség alelnökévé választottak meg, egyelőre tárcanélküli miniszternek. — Szabó István a birtokreformmal kapcsolatban mint az Országos Központi Hitelszövetkezet vezetője nyerve megbízatást, jöleg azonban a kisközpárt érdekeit képviselné a kabinetben.

A munkástanács, melynek ülése pénteken vagy szombaton lesz, a szociáldemokrata pártvezetőség határozatát fogja tárgyalni és csak a munkástanács ülése után válik akutálissá a kabinet megalakítása.

Szétküldték a meghívókat a békekongresszus megnyitására

Poincaré mondja a megnyitóbeszédet

Páris, január 16. (Havas) A francia békedelegációs titkársága ma este küldte szét a békekongresszus első ülésére szóló meghívókat. A történelmi jelentőségű okmányt a résztvevő hatalmak párisi diplomáciai képviselőihez intézték, akiket felszólítottak, hogy minél előbb közöljék azok nevét, akik a megnyitói ülésen résztvesznek. — Az egyes delegátusok helyét a kongresszusi teremben alkalmasint abszurd módon fogják kijelölni. Legelőször a nagyhatalmak jönnek össze: az Egyesült Államok, a brit-birodalom, Franciaország, Olaszország és Japán képviselői, azután a többi hatalom meghívottjai.

Miután valamennyi küldöttség helyet foglalt, Poincaré elnök elfoglalja az elnöki széket és megnyitói beszédet tart, majd a konferenciát megnyitottnak jelenti ki és visszavonul. Ezután Clemenceau, mint a francia delegátusok főnöke, veszi át az elnöklést és felszólítja az ülést, hogy nemzetközi jellegű elnökséget válasszon, amely elnökből, elnökhelyettesből és főtitkárból áll. — Ezután az öt nagyhatalom miniszterelnökei és külügyminiszterei által kidolgozott tárgyalási rendet olvassák fel és az az ülés egyszerűen ratifikálja. Ugy látszik, megvan a hajlandóság arra, hogy az angol és a francia nyelvet egyenlően használják a tárgyalásokon.

Kramarz a konferencián

Prága, január 16. Kramarz miniszterelnök ma egy miniszteri képviselő kíséretében Párisba utazott, hogy résztvegyen a béketárgyalásokon.

House ezredes meghalt

Bécs, január 16. Hágából táviratozzák: Párisi jelentés szerint House ezredes, Wilson bizalmasa, hirtelen meghalt. Az ezredes haláláról még nem érkeztek közelebbi részletek.

House ezredes legmeghíttebb barátja volt Wilsonnak, az elnök elveinek valóságos letéteményeseként szerepelt. — Még mielőtt Amerika belépett volna a háborúba, az elnök

öt küldte át Európába, hogy egyengetse a békés megegyezés útját. A békekongresszión mint Wilson teljhatalmu megbízottja szerepelt és az esetben, ha Wilson a konferencia befejezése előtt utazott volna Amerikába, ő képviselte volna az elnököt. Rendkívül képzett diplomata, higgadt és körültekintő férfi volt, akinek halála nagy vesztesége az igazságukat kereső kis nemzeteknek.

Csanádvármegye a föderáció ellen

Návay Lajos a kormány politikájáról

Makó, január 16. Csanádvármegye törvényhatósági bizottsága ma közgyűlést tartott, amelyen Justh János volt főispán és Návay Lajos, a képviselőház volt elnöke, *támadást intéztek a kormány ellen.*

Justh János élesen bírálta a kormány tétlen magatartását, amely világnézletek üres hangoztatásával egyszerűen türi, hogy az ország legnagyobb és legértékesebb részét idegen és egyáltalán nem pacifista szellemű, de nagyon is imperiálista törekvésű nemzetek katonái elfoglalják.

Návay Lajos kifejtette, hogy az a meggyőződése, hogy semmi okunk sincs az optimizmusra. Szomorú jövő vár reánk. Nem vállalja a jelenlegi kormányt, de megállapítja, hogy *főként egy illúzióval, amelyről azt remélte, hogy ellenségeinkből egyszerre jóbarátok lesznek.* Ebben az illúzióban rettenetesen csalódott, de ez a csalódás egyben a nemzetnek végzetes szerencsétlensége. A pacifizmus csak frázis. Egy olyan nem létező valami, mint a háború alatt oly sokszor hangoztatott megegyezésen alapuló béke. Ilyen nincs, csak *győztes béke és legyőzöttek békéje van.* Élesen kikelt annak az államférfiúnak teóriája ellen, aki ebből az országból keleti Svájcot akar csinálni és egy föderatív köztársaságot. Akik nálunk a keleti Svájc eszméjét a köztudatba plántálták, maguk adnak ellenségeinknek olyan bizonyítékokat, hogy mi magunk sem akarpuk az ezeréves történelmi és nemzeti Magyarország fenntartását. Végül hozzájárult a benyújtott határozati javaslatához, amelyben kijelenti a közgyűlés, hogy nyíltan és őszintén állást foglal a vármegye a magyar nemzeti hadsereg *felállításával* mellett, egyetlen egy szent céllal az ország megvédésének céljával. Ha az országnak ett volna erős nemzeti érzéstől áthatott hadserege, úgy a cseh és oláh hadak nem vettek volna erőt az északi és keleti törvényhatóságokon.

Návay Lajos ehhez még hozzáfűzni kérte, hogy *tiltakozik Csanádvármegye minden föderatív állam alkotása ellen.*

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

Csokonai-színház

PÉNTEK: Hóvirág, operett. B) bérlet.
SZOMBAT: Tul a nagy Krivánon, operett.
Este: Hóvirág, C) bérlet.

VASÁRNAP: Délután: Tiszt urak a zárdában, operett. Este: Hóvirág.

Vigszínház

PÉNTEK: Urasági inas kerestetik.
SZOMBAT: Délután: A császár katonái. —
Este: Urasági inas kerestetik.

A színházi iroda hírel. Urasági inas kerestetik ma kerül színre másodszer a Vígyszínházban, amely az utóbbi idők legsikerültebb francia bohózata. — Szombaton a Vígyszínházban délután 3 órai kezdettel A császár katonái színmű kerül színre, mely a debreceni közönségnél páratlan érdeklődést keltett, este az Urasági inas kerestetik! bohózat, — a Csokonai-színházban délután a Tul a nagy Krivánon operett, este a Hóvirág operett C) bérletben kerül színre. — Vasárnapi előadások. Vasárnap a Csokonai-színházban délután a Tiszt urak a zárdában operett, este a Hóvirág operett, — a Vígyszínházban délután Az ezred apja énekes vigjáték, este az Urasági inas kerestetik! bohózat kerül színre.

„A sakálók” francia kalanddráma öt felvonásban. Ezt a rendkívül izgalmas, érdekesítő meséjű blünyű történetet ma mutatja be az Uránia.

Lengyel Menyhért érdekes drámája, a „Táscsó”, ma kerül az Apollo műsorára. A címszerepet Leopoldine Konstantin játssza, partnerei Fenyvesi Emil és Kertész Dezső.

Az aranyember, Jókai Mór világhírű regénye, filmet mutatja hétfőn az Uránia.

Előleges jelentés: „C a s a n o v a”, szerelmi legenda öt felvonásban hétfőn az Apollóban.

HIREK

Nem oszlatják föl a 39-eseket. A magyar hadügyminiszter ma értesítette Debrecen város tanácsát, hogy a debreceni 39-ik gyalogezredet nem oszlatja föl és így az tovább is fennmaradhat.

Vitaestély a radikális pártban. A debreceni polgári radikális párt vasárnap, e hó 19-én délután 5 órakor az Arany Bika kistermében vitaestélyt rendez, amelynek tárgya: Svájc demokráciája és a magyar demokrácia jövője. Előadó fötiszteendő Takács Géza. — A párt Debrecen város közönségét pártkülönbség nélkül szívesen látja.

Hadirokkantak illetményeinek kisüregtetése. Mindazon hadirokkantak, kiknek fellülvizsgálata óta három hónapnál több idő eltelt, ugyszintén azon már régebben fellülvizsgált rokkantak, kik nyugdíjilletményben részesültek, de nyugdíjilletményük folyósítása három hónapnál több idő óta elmaradt, jelentkezzenek összeírás végett a „Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárva Debreceni Egyesület”-nek helyiségében (Batthyány-u. 1. sz. alatt, a Népruházati Hivatal helyiségében). Nyugdíjilletményük folyósítását az illetékes hatóságoknál óhajtjuk megsüregtetni. Tudatjuk a tisztikarral, hogy vasárnap, e hó 19-én délután 3 órakor ugyancsak az egyesület Batthyány-u. 1. sz. alatti helyiségében értekezletet tartunk.

Felhívjuk az összes hajdumegyei rokkantakat, hogy bizalmi embereiket ezen értekezletre községenként küldjék be, hogy a vidéki egyesületek megszervezését velük megbeszélhessük. Az egyesület vezetősége.

Az egyesület egyben a következőket közli: A Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárva Debreceni Egyesületének távirati kérésére a m. hadügyminiszter ur a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaknak engedélyezett egyszeri gyorssegély (karácsonyi segély) kiizetésének határidejét ez évi január hó 31-ig meghosszabbította. Felhívhatnak tehát mindazok, akik ezen segélyért a múlt év december 31-ig bármely okból nem jelentkeztek, hogy a mai naptól kezdve e hó végéig a városi adóhivatal 21. sz. helyiségében délelőtt 8—1 óráig annál inkább is jelentkezzenek, mert azután ezen segély semmi esetben sem lesz kifizethető. Személyazonosság és igényjogosultság igazolására az érdekeltek hozzák magukkal okmányokat (lakásbejelentési lapot, rokkantsági, haláleseti igazolványait, ideiglenes segélyben részesülők segélyigazolványukat stb.) Hadirokkantak s

özvegyek saját személyükre 150 koronát, családtagok 50—50 koronát, a szülőtlen hadiárvaik egyenkint 100—100 korona segélyben részesülnek.

Kézigránát szétépett egy gyermeket. Ma délután Hajdubagason a vasúti sínek mellett játszadozott két gyermek. Játék közben a sínek mellett egy kézigránátot találtak, amelyet valamelyik arra haladó vonatból a katonák dobhattak ki. A gyerekek a kézigránáttal játszani kezdtek, amely egyszerre csak az egyik fiu kezében felrobbant. A robbanás a fiuk közül Szabó Lajos 14 éves fiút teljesen szétszaggatta, Balincze Lajos 15 éves fiút pedig súlyosan megsebesítette. A gyermekeket a debreceni kórházba szállították.

Menekült erdélyi színészek Hajduböszörményben. Hajduböszörményben a szociáldemokrata párt körhelyiségében játszik néhány nap óta K r a s z n a y Ernőnek, a debreceni színház volt tagjának társulata, amely Erdélyből menekült el. A társulatot a román megszállás Nagysomkúton érte, ahonnan csak nagy nehézségek árán és úgy tudtak elszabadulni, hogy utközben az igazgatót és társulatát teljesen kirabolták. Hajduböszörményben nagy megértéssel és méltánnyal fogadták a társulatot.

Egy színész, aki tolvajt fog. Ma délelőtt érdekes kalandja támadt Káldor Dezsőnek, a debreceni színház tagjának. A Kossuth-utcán menet arra lett figyelmessé, hogy egy őrmester karonragadtott egy gyanús kinézésű alakot, akit felszólított, hogy menjen vele a rendőrségre. A megfogott ember dulakodni kezdett az őrmesterrel, aki a köréjük gyűlt nézőket arról világosította fel, hogy az emberön felismerte a télikabátját, amelyet néhány nappal ezelőtt a lakásáról loptak el tőle. Az őrmesternek sikerült az ipse ellenállását legyőznie és a pénzügyigazgatóság épületéig kísérnie, ahol azonban a tolvaj egy ugrással benn termett a színház előkertjében és szökésnek eredt. Az őrmester és vele Káldor Dezső utánafutottak és sikerült is nekik a tolvajt a Csokonai-színház mögött elfogniok. Időközben egy rendőr is előkerült, aki bekísérte a rendőrfőkapitányságra, ahol kiderült, hogy V a r g a Andrásnak hívják, rovtimultu foglalkozás nélküli csavargó és abba a betörőbandába tartozik, amelynek eddig már hat tagját fogta el a debreceni rendőrség. A megcsípett tolvajt letartóztatták.

Cipékiállítás a népruházati hivatalnál. A népruházati hivatalban 26—39. fiu- és leány-, 38—41-ig női cipők árusítatnak ki délelőtt 9—12-ig és délután 2—4-ig.

Koszorúmegváltás. Thieszen Arthur elhalálása alkalmából Erős Jakab 100 koronát, a Pénzügyi Kuglizó Egylet pedig 60 koronát adakoztak a Polgári Asztaltársaságnak, amelynek Thieszen Arthur díszelnöke volt, szegény gyermekek felruházására. Az összeget köszönettel nyugtázza az Elnökség.

Szerződés nélküli színészek gyűlése. A Debrecenben tartózkodó szerződés nélküli színészek bizottsága ezuton kéri fel a szerződés nélküli katonaszínészeket, színészeket és színésznőket, hogy folyó hó 19-ikén, szombaton délután 3 órakor az Arany Bika-szálloda kistermében tartandó gyűlésünkre feltétlenül megjelenni sziveskedjenek. A szerződés nélküli színészek helyi bizottsága.

Ipari és közlekedési tisztviselők taggyűlése. A gyári tisztviselők vasárnap délelőtt 10 órakor a II. ker. szociáldemokrata párt körhelyiségében (Dreher-sórcsarnok) taggyűlést tartanak. Minden kartárs saját érdekében jelenjen meg.

Férj és feleség, komédia 3 felvonásban. Irta: Lakatos László, ára 6. korona 60 fillér. Kapható: Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaságnál.

Die Dame januári száma megjelent. Ára 2 K 75 fillér. A Hegedűs és Sándor r.-t. könyvesboltjában kapható.

Butorozott szoba-konyhas lakást, esetleg csak butorozott szobát keresek. Nemény, Debreceni Független Ujság szerkesztősége.

NYILTTÉR. *)

Simon János elnök urnak

Helyben.

1. Kérdezett urak népszövetségi tagok.
 2. A Népszövetségi Otthon — társaság kör lévén — nem politizál.
- A Népszövetségi Szervezet — különböző politikai pártokhoz tartozó, de vallásérkölesi alapon álló egyesületek egyesülete — említett dolgot célján kívül állónak tekintti, arról nem tárgyal.

Csernus Mihály, róm. kath. lelkész.

*) E rovatban közléseket nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Napszamosokat

egyetemi építkezéseknél (Nagyverdő) felvesznek.

Apró hirdetések.

Apró hirdetések egyszeri közlése 10 szóig 2 korona, minden további szó 20 fillér. Vasár- és ünnepnapokon 10 szóig 3 korona, minden további szó 30 fillér. Kövér betűkkel nyomottak kétszeresen számítódnak.

Aranyat-ezüstöt, szülő zálogleveleket (zálogcédulákat) és egyéb tárgyakat a legmagasabb árban veszek. — Meghívásra házakhoz is elmegyek, Steiner Mihály Széchenyi-u. 19. szám.

Keresek megvételre készült, járkában levő, lóháló, írásu íróeszköz, melyet esetleg katonai irodában már nem használnak. Ajánlatok Neumann Miksa Hajduböszörmény, kötszövőgyár.

Tízita fuvarozását elvállalja az Egyetemi Építkezés (Nagyverdő)

Eladó hajduböszörményi határban, a tiszapolgári főut mentén, a Badó koresma mellett levő ugynevezett Ránky-féle 250 magyar holdas feketé réti földbirtok Rajta levő gazdasági épületekkel együtt. Van rajta 2 szobás gazda-lakás, 40—50 árú jószágra istálló és eseléd lakok. A birtokon van jó förtésztéses kőlesés. A birtok eladási ára holdanként 1500 korona. Érekezhetni lehet Debreceni Gazdák Bankja, Kossuth-utca 17. sz., továbbá dr. Szenté Gyula ügyvédnél Budapest, Csarnok-tér 3. sz. H-ltay Béla Budapest, Váci-utca 18. szám.

Akinek törött aranya, ezüstje, ékszer, vagy zálogjegye van eladó, hívja meg Krámer, Arany Bika-bérház 3.

KIFUTÓ FIU

FELVÉTETIK A KIADÓ-HIVATALBAN

Színház körül jobb családnál butorozott szobát, esetleg ellátással keres Parkányi, Csokonai-színház.

Ke. 1226/77—1918.

Lapkihordó

szszonyokat jó fizetéssel felvesz a kiadóhivatal. :: ::

Hirdetmény.

A debreceni törvényszék közhírré teszi, hogy Weisz Gyula volt debreceni butorkereskedő (jelenleg hadi fogoly) kényszerigezsegi ügyében az eljárást 1919 január 7-én Ke. 1226/77—1918. sz. végzésével befejezetté nyilvánította.

Debrecen, 1919 január 7. Dr. Dávid István A kiadmány hitelűl s. k. eladó (Olvashatlan aláírás.)